

ДОДАТОК А
Копії публікацій

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

**матеріали
IV Міжнародної науково-практичної
конференції**

1 листопада 2023 року

Харків 2023

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)
С91

Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1 листопада 2023 р.) / За заг. ред. д.е.н., проф. Т.В. Полозової. Харків. ХНУРЕ. 2023. 232 с.

У збірнику містяться матеріали, що були подані на IV Міжнародну науково-практичну конференцію «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта» (м. Харків, 1 листопада 2023 року).

Праці науковців охоплюють такі тематичні напрями досліджень: сучасні економічні теорії та історія економічної думки; світове господарство: нові виклики та інноваційні форми міжнародних економічних відносин, єдиний цифровий ринок Європейського союзу, економіка та управління національним господарством; розвиток сучасного підприємництва в умовах впливу та протидії гібридним загрозам; інформаційні технології в бізнесі: електронна комерція та віртуальна торгівля, економіка природокористування та сучасні проблеми охорони навколишнього середовища; демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика, бухгалтерський облік, аналіз і аудит: національні особливості та світові тенденції; сучасні математичні методи, моделі та інформаційні системи в економіці; Україна-ЄС: цифрові інновації для змін; фінанси, страхування та банківська справа; економіка підприємства та корпоративне управління: безпека бізнесу та модернізація бізнес-процесів; інновації в бізнес-освіті.

Результати наукових досліджень, що представлені у збірнику, виконані в межах реалізації НДР і Міжнародних грантів кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою Харківського національного університету радіоелектроніки, а саме: науково-дослідної роботи «Організаційно-економічне забезпечення інноваційного розвитку та економічної безпеки суб'єктів господарювання» (Державний реєстраційний номер 0122U000510); Міжнародного проекту Еразмус+ «Academic Response to Hybrid Threats» (610133-EPP-1-2019-1-FI-EPPKA2-SBHE-JP); Міжнародного проекту Еразмус+ «Ukraine-EU: Digital innovations making connections 4 changes» (Erasmus Jean Monnet Module #101047751-EUD14C).

Для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

УДК 330.341; 338.24; 005 (06)

Автори є цілком відповідальними за висловлені ідеї, висновки та пропозиції.

Праці відтворюються безпосередньо з авторських оригіналів.

У разі використання матеріалів збірника посилання на авторів і видання обов'язкове.

Розповсюджувати та тиражувати без офіційного дозволу ХНУРЕ забороняється.

ISBN 978-966-659-360-6
DOI: 10.30837/978-966-659-360-6

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2023

© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2023

© Колектив авторів, 2023

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН України
Міжнародний інститут інноваційних освітніх технологій
Асоціація «Міжнародний науково-освітній траст»
Державний університет інфраструктури і технологій
Угорський університет сільського господарства та природничих наук, Угорщина
Університет Анже, Франція
Університет національної та світової економіки, Болгарія
Братиславський університет економіки та менеджменту, Словаччина
The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom
Громадська організація «Nasz Dom», Польща
Громадська організація «Silk Road», Польща
Латвійський університет, Латвія
Університет Бабеш-Больой, Клуж-Напока, Румунія

ЧЛЕНИ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО КОМІТЕТУ КОНФЕРЕНЦІЇ

Ігор Рубан, в.о. ректора Харківського національного університету радіоелектроніки, д.т.н., професор, Україна.

Юрій Романенков, проректор з наукової роботи, Харківський національний університет радіоелектроніки, д.т.н., професор, Україна.

Тетяна Полозова, завідувач кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, Харківський національний університет радіоелектроніки, д.е.н., професор, Україна.

Людмила Горохова, директор Української асоціації з розвитку менеджменту та бізнес-освіти, Україна.

Надія Белікова, учений секретар Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України, д.е.н., професор, Україна.

Валерія Прокопенко, директор Міжнародного інституту інноваційних освітніх технологій, д.е.н., професор, Україна.

Георгій Іоффе, президент асоціації «Міжнародний науково-освітній траст», Україна.

László Vértesy, Dr. habil, PhD jur, PhD oec, Associate Professor, Head of Economics and Natural Resources Department of the Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary.

David Cayla, PhD, Associate Professor of Economics and Vice-Dean of the Faculty of Law, Economics and Management at Angers University, France.

Kostadin Kolarov, PhD, Associate Professor, Director Institute of Entrepreneurship University of National and World Economy, Bulgaria.

Nadiya Dubrovina, Associate Professor, Csc., PhD, Department of Economics and Finance, Bratislava University of Economics and Management, Slovakia.

Svetlana Drobyazko, Doctor of Economics, Professor, President of The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom.

Boguslaw Blicharski, Vice-president NGO «Nasz Dom», Poland.

Jacek Nowak, Member of NGO «Silk Road», PhD, Poland.

Michal Fabuš, Vice-rector for Foreign Affairs, PhD, Bratislava University of Economics and Management, Slovakia.

Baiba Šavriņa, Dr.oec., Professor, University of Latvia, Riga, Latvia.

Adriana Tiron Tudor, Dr., Prof. univ., Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania.

Ірина Колупасва, професор кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, д.е.н., професор, Україна, *модератор конференції*.

Олена Мурзабулатова, доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, к.е.н., доцент, Україна, *секретар конференції*.

Ministry of Education and Science of Ukraine
 Kharkiv National University of Radio Electronics
 Ukrainian Association for Management Development and Business Education
 Research Center for Industrial Development Problems of National Academy of Sciences
 International Institute of Innovative Educational Technologies
 International Scientific and Educational Trust Association Non-governmental organization
 State University of Infrastructure and Technologies
 Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary
 University of Angers, France
 University of National and World Economy, Bulgaria
 Bratislava University of Economics and Management, Slovakia
 The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom
 Non-governmental organization «Nasz Dom», Poland
 Non-governmental organization «Silk Road», Poland
 University of Latvia, Latvia
 Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania

MEMBERS OF THE CONFERENCE ORGANIZING COMMITTEE

Igor Ruban, Acting Rector of Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine.
Yuri Romanenkov, Vice-Rector for Scientific Work, Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine.
Tetiana Polozova, Head of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security, Kharkiv National University of Radio Electronics, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine.
Lyudmyla Gorokhova, Director of Ukrainian Association for Management Development and Business Education, Ukraine.
Nadiia Bielikova, Academic Secretary of Research Center for Industrial Development Problems of National Academy of Sciences, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine.
Valeriia Prokopenko, Director of International Institute of Innovative Educational Technologies, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine.
Georgii Ioffe, President Association «International Scientific and Educational Trust», Ukraine.
László Vértesy, Dr. habil, PhD jur, PhD oec, Associate Professor, Head of Economics and Natural Resources Department of the Hungarian University of Agriculture and Life Sciences, Hungary.
David Cayla, PhD, Associate Professor of Economics and Vice-Dean of the Faculty of Law, Economics and Management at Angers University, France.
Kostadin Kolarov, PhD, Associate Professor, Director Institute of Entrepreneurship University of National and World Economy, Bulgaria.
Nadiya Dubrovina, Associate Professor, Csc., PhD, Department of Economics and Finance, Bratislava University of Economics and Management, Slovakia.
Svetlana Drobyazko, Doctor of Economics, Professor, President of The European Academy of Sciences Ltd, United Kingdom.
Boguslaw Blicharski, Vice-president NGO «Nasz Dom», Poland.
Jacek Nowak, Member of NGO «Silk Road», PhD, Poland.
Michal Fabuš, Vice-rector for Foreign Affairs, PhD, Bratislava University of Economics and Management, Slovakia.
Baiba Šavriņa, Dr.oec., Professor, University of Latvia, Riga, Latvia.
Adriana Tiron Tudor, Dr., Prof. univ., Babeş-Bolyai University, Cluj-Napoca, Romania.

Irina Kolupaieva, Professor of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine, *Moderator of the conference.*
Olena Murzabulatova, Associate Professor of Department of Economic Cybernetics and Management of Economic Security, Candidate of Economic Sciences, Ukraine, *Secretary of the conference.*

ЗМІСТ

<i>Дн Хануи</i>	
CONTEMPORARY EDTECH BUSINESS MODELS.....	10
<i>Го Сяоцзи,</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ МЕТА-МЕНЕДЖМЕНТУ ПРИ ФОРМУВАННІ КОМПЛЕКСНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	13
<i>Гришко С.В., Куриленко В.А.</i>	
КАДРОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЯК ПІДГРУНТТЯ АДАПТАЦІЇ БІЗНЕСУ ДО ТУРБУЛЕНТНОСТІ СЕРЕДОВИЩА.....	16
<i>Гуца О.М., Лузетцева Н.В.</i>	
ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	19
<i>Довгопол Н.В., Гуца О.М.</i>	
ФОРМУВАННЯ КОМАНДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЦЕСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	22
<i>Кирій В.В., Брюхно О.В.</i>	
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЕНЕРГЕТИКИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ.....	25
<i>Курденко О.В., Дзівінська А.О.</i>	
МОДЕЛЮВАННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ.....	28
<i>Курденко О.В., Моїсєєнко А.Ю.</i>	
ОСНОВНІ ОСОБЛИВОСТІ АГЕНТНОГО МОДЕЛЮВАННЯ.....	30
<i>Курденко О.В., Моїсєєнко Є.Ю.</i>	
КОНКУРЕНЦІЯ В ЕКОНОМІЦІ ТА ЇЇ РОЛЬ У ГЕНЕРУВАННІ НОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	33
<i>Курденко О.В., Мороз М.Ю.</i>	
ЗНАЧЕННЯ МОДЕЛЮВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УПРАВЛІННІ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.....	36
<i>Курденко О.В., Носарева А.Ф.</i>	
МОДЕЛЮВАННЯ ТА МАШИННЕ НАВЧАННЯ У МАРКЕТИНГУ.....	39
<i>Курденко О.В., Теретьєва Т.Р.</i>	
МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ПОДАТКІВ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК	42
<i>Мурзабулатова О.В., Лова М.М.</i>	
СУЧАСНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	45
<i>Мурзабулатова О.В., Моїсєєнко А.Ю.</i>	
ВИДИ РИЗИКІВ В БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ.....	48
<i>Мурзабулатова О.В., Омаров Анвер Мурад огли</i>	
ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ.....	51
<i>Мурзабулатова О.В., Полозов О.Б.</i>	
МОНІТОРИНГ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ	54

<i>Овсюченко Ю.В., Гриценко А.О.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЇ В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	57
<i>Остнова Л.В., Тетеревська М.В.</i>	
СПОЖИВАННЯ, ЗАОЩАДЖЕННЯ ТА ІНВЕСТИЦІЇ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ	60
<i>Пересада О.В., Прибильнова І.Б.</i>	
ПОВОСІННЕ ВІДНОВЛЕННЯ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА УКРАЇНИ	63
<i>Полозова Т.В., Гриценко А.О.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО МОДЕЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	66
<i>Полозова Т.В., Гурсьва К.А., Мар'єнко О.М.</i>	
МЕТОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ	69
<i>Полозова Т.В., Дзівінська А.О.</i>	
ІНВЕСТИЦІЇ В СТАРТАПИ ТА ВЕНЧУРНИЙ КАПІТАЛ	72
<i>Полозова Т.В., Лова В.В.</i>	
ФАКТОРИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ УЧАСНИКІВ ФОНДОВОГО РИНКУ	75
<i>Полозова Т.В., Шаповалов О.В.</i>	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ	78
<i>Пономарьов С.В., Гриценко А.О.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВИМИ РИЗИКАМИ	82
<i>Пономарьов С.В., Дзівінська А.О.</i>	
РОЛЬ РИЗИКОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ ЛАНЦЮГОМ ПОСТАЧАННЯ	85
<i>Прибильнова І.Б., Дзівінська А.О.</i>	
СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ У ФІНАНСАХ ТА ІНВЕСТИЦІЯХ	87
<i>Прибильнова І.Б., Гриценко А.О.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	91
<i>Прибильнова І.Б., Гриценко А.О.</i>	
АВТОМАТИЗАЦІЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ	94
<i>Прибильнова І.Б., Терентьєва Т.Р.</i>	
УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИМИ РІШЕННЯМИ	97
<i>Синіговець О.М.</i>	
ГЛОБАЛЬНІ ФОРМИ ІНТЕГРАЦІЇ	100
<i>Степаненко С.В., Гриценко А.О.</i>	
ФУНКЦІЇ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ	103
<i>Степаненко С.В., Калітін К.М.</i>	
ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТЬ «ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ», «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ», «ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ» ТА ВЗАЄМОЗАЛЕЖНОСТІ МІЖ НИМИ	106

<i>Степанова О.В., Музика М.А.</i>	
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: ОЦІНОЧНІ ПАРАМЕТРИ ТА ОСНОВНІ РІВНІ	109
<i>Степанова О.В., Степанова Н.С.</i>	
МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ	112
<i>Соколова Л.В., Закін М.О.</i>	
ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ДЕФІНІЦІЇ «ПРИБУТКОВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА»	115
<i>Соколова Л.В., Кончаківська Є.В.</i>	
SWOT-АНАЛІЗ – ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ РИНКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	118
<i>Соколова Л.В., Леоненко О.В.</i>	
ЗАРУБІЖНІ МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ	121
<i>Соколова Л.В., Новицький С.В.</i>	
ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ	124
<i>Соколова Л.В., Соловйов М.С.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ МОДЕЛІ «7S»	127
<i>Соколова Л.В., Ступак О.М.</i>	
КОМПЛЕКСНЕ ОЦІНЮВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	130
<i>Соколова Л.В., Сюсюк С.В.</i>	
МЕТОДИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	133
<i>Тсиева Л.В., Нікітін В.В.</i>	
КАПІТАЛ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ЙОГО ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА	135

**ФУНКЦІОНУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ
ВПЛИВУ ТА ПРОТИДІЇ ГІБРИДНИМ ЗАГРОЗАМ**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

у межах реалізації
Міжнародного проєкту Erasmus+
«Academic Response to Hybrid Threats» WARN
(610133-EPP-1-2019-1-F1-EPPKA2-CBHE-JP)

<i>Гришко С.В., Лиманський В.І.</i>	
РЕАЛІЗАЦІЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЧЕРЕЗ ЇЇ ФУНКЦІЇ.....	140
<i>Гришко С.В., Нечиторук А.В.</i>	
ІНЖИРІНГОВІ ПРОЄКТИ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ.....	143
<i>Гришко С.В., Чумак А.Ю., Кутюманова І.В.</i>	
ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАД І БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ.....	146
<i>Кирий В.В., Кодрул Р.Е.</i>	
УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	149
<i>Матюх С.А., Асатюх-Черемех Д.</i>	
ІДЕНТИФІКАЦІЯ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З ПОЗИЦІЙ МАРКЕТИНГУ.....	152
<i>Мурзабулатова О.В., Голубенко В.І.</i>	
МАТЕМАТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	155
<i>Мурзабулатова О.В., Салай М.В., Шарко С.М.</i>	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАДРОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФУНКЦІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ.....	157
<i>Мурзабулатова О.В., Сукнов О.М.</i>	
КОРПОРАТИВНЕ ШАХРАЙСТВО, ЯК ЗАГРОЗА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	159
<i>Полозова Т.В., Чулков Д.І.</i>	
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	162
<i>Романенков Ю.О., Полозова О.О.</i>	
ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА: РОЛЬ БАЗ ДАНИХ.....	164
<i>Романенков Ю.А., Шафроненко Є.О.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	167
<i>Степаненко С.В., Забелін Є.Ю.</i>	
УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ІТ-КОМПАНІЇ В УМОВАХ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ.....	171
<i>Степанова О.В., Данилова І.А.</i>	
ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ....	174
<i>Степанова О.В., Крикун В.П.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	176
<i>Соколова Л.В., Целік В.В.</i>	
РОЛЬ І ЗАДАЧІ БЕНЧМАРКІНГУ У КОНКУРЕНТНІЙ РОЗВІДЦІ.....	179

УКРАЇНА-ЄС: ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ ДЛЯ ЗМІН

у межах реалізації Міжнародного проєкту

Еразмус+ Жан Монне Модуль
«Ukraine-EU: Digital innovations
making connections 4 changes»

(Erasmus Jean Monnet Module #101047751-EUDI4C)

Co-funded by the
European Union

<i>Колупаєва І.В.</i>	
DIGITAL TRANSFORMATION TOWARDS A CIRCULAR ECONOMY: EUROPEAN EXPERIENCE.....	183
<i>Ovsiiuchenko Y.V., Boichenko M.Y.</i>	
SIMPLIFYING BLOCKCHAIN NETWORKS WITH MANAGED SERVICES: A LOOK AT AMAZON MANAGED BLOCKCHAIN IN BUSSINES PROCESS MANAGEMENT.....	185
<i>Polozova T.V., Sheiko I.A., Ryzhyi V.M.</i>	
MODELING OF DIGITAL AND IT DEVELOPMENT IN EU COUNTRIES.....	188
<i>Курденко О.В., Марченко Р.О.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ЕНЕРГІЇ З ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ: ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	191
<i>Мурзабулатова О.В., Нуреддін Хуссейн Хашем</i>	
БІЗНЕС-ЕКОСИСТЕМА ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	194
<i>Перепелюкова О.В.</i>	
ЦИФРОВІЗАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ ЯК ДЕТЕРМІНАНТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ПОВСННОГО ВІДНОВЛЕННЯ.....	197
<i>Помоголова Н.В., Полозов М.О.</i>	
ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА СУЧАСНІ РИНКИ ТА БІЗНЕС-МОДЕЛІ.....	200
<i>Прібильнова І.Б., Дзвігінська А.С.</i>	
ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У ГЛОБАЛЬНІЙ ЛОГІСТИЦІ ТА ПОСТАЧАННІ ТОВАРІВ.....	203
<i>Прібильнова І.Б., Терентьєва Т.Р.</i>	
ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ НА СУЧАСНУ ЕКОНОМІКУ.....	206
<i>Романенков Ю.О., Вешкін Є.П.</i>	
ДОСВІД ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ З РОЗВИТКУ «РОЗУМНИХ МІСТ» ДЛЯ УКРАЇНИ.....	209
<i>Романенков Ю.О., Доліна К.А.</i>	
ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ФІНАНСОВОЇ АНАЛІТИКИ.....	212
<i>Руденко Д.О., Краснянська В.В.</i>	
АДАПТАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА ДО ЦИФРОВОГО СЕРЕДОВИЩА В КОНТЕКСТІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	215
<i>Шейко І.А., Ткаченко А.Г.</i>	
АДАПТАЦІЯ ФІРМ ДО ЦИФРОВИХ ІННОВАЦІЙ: ОРІЄНТАЦІЯ В НОВОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ ЛАНДШАФТІ.....	217
<i>Шейко І.А., Худяков Д.Л., Степаненко Р.Д.</i>	
ЕЛЕКТРОННА ТОРГІВЛЯ В КРАЇНАХ ЄС ТА В УКРАЇНІ: ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ, РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	220
<i>Шейко І.А., Петренко Д.А., Кондратов І.С.</i>	
КІБЕРСТІЙКІСТЬ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ.....	223
<i>Явтушенко В.М., Шейко І.А., Твердохлібов М.В.</i>	
АНАЛІЗ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ОНЛАЙН-ОСВІТИ В КРАЇНАХ ЄС ТА В УКРАЇНІ.....	226

Таблиця 2 – SWOT-аналіз ПрАТ «Оболонь» (можливості та загрози)

Можливості
Зниження собівартості продукції. Завоювання ринків безалкогольної продукції. Збільшення рентабельності, контроль над витратами. Поступове перетворення на вертикально інтегровану компанію. Створення нових брендів. Подальше просування продукції компанії на закордонні ринки. Глибока сегментація ринку та гнучка цінова політика. Підвищення лояльності споживачів до брендів компанії
Загрози
Зростання тиску постачальників у зв'язку з їх укрупненням. Можливі втрати сильних фахівців компанії за причини їх переходу в компанії інших галузей, труднощі пошуку нових. Зміна потреб та смаків покупців. Зниження лояльності споживачів до брендів компанії через недостатнє приділення уваги цьому питанню. Проблема набору нових співробітників. Зростання акцизів на алкогольну продукцію. Запровадження ліцензування на продаж пива та пивних напоїв. Міграція населення за об'єктивних причин

Джерело: розроблено авторами

Оцінка факторів мікросередовища, що безпосередньо впливають на ринкову діяльність ПрАТ «Оболонь», а також урахування компонентів внутрішнього середовища, дозволяє рекомендувати такі управлінські дії стратегічного характеру: проведення маркетингових заходів для укріплення впізнаваності існуючих брендів продукції; аналізування та виведення з виробництва непопулярних брендів продукції, що допоможе підвищити ефективність виробництва шляхом направлення звільнених ресурсів на виробництво більш актуальної для споживачів продукції; підвищення лояльності споживачів до брендів компанії шляхом залучення основного прошарку споживачів – молоді, через активне ведення сторінок в популярних соціальних мережах.

Перелік джерел посилання

1. Найкращі приклади SWOT-аналізу. Що це таке та як практикувати у 2023 році. URL: <https://ahaslides.com/uk/blog/swot-analysis-examples> (дата звернення: 19.09.2023).
2. Ключ Ю. І., Іжболдіна А. В. Практичне застосування SWOT-аналізу для визначення конкурентоспроможності ТОВ НВП «Мікротерм». *Економічний простір*. 2020. № 160. С. 60-64.

Соколова Л.В.,

*д.в.н., професор кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою,*

Харківський національний університет радіоелектроніки

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8106-1523>

Леоненко О.В.,

здобувач,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-2016-4199>

ЗАРУБІЖНІ МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ

У рамках дослідження, спрямованого на сферу використання оцінювання вартості бізнесу, спочатку визначимося із базовим поняттям: що таке бізнес? Однозначної відповіді на це питання не існує. Відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність» бізнес – це діяльність економічних контрагентів, яка здійснюється за їх власної ініціативи, та яка ведеться шляхом використання фінансових ресурсів (або власних або позикових) із присутністю фактора ризику, основна мета якого – одержання позитивного фінансового результату [1].

Вітчизняна вчена Гордієнко Н.І. провела дослідження, яке було спрямоване на сферу використання оцінювання вартості бізнесу. У своїй науковій праці вона зазначила, що під вартістю підприємства (бізнесу) розуміється оцінка результативності діяльності, яка досягається шляхом отримання доходу з позиції майбутнього економічного результату для власників на базі дохідного підходу й виражається у зростанні вартості капіталу як ринкової вартості підприємства [2].

За результатами проведеного аналізу фахової літератури з проблеми дослідження співавтори наукової праці [3] Ковальська Л. Л. та Павлюк О. Ю.

запропонували визначення бізнесу як виду господарської діяльності (власна справа), визначальними ознаками здійснення якої є ресурси, організація, інтелект, і котра спрямована на отримання позитивних фінансових результатів. Отже бізнес можна представити у вигляді трьохвимірного простору, який формують ресурси, організація та інтелект (таблиця 1).

Таблиця 1 – Трьохвекторний простір бізнесу

№ з/п	Назва векторної складової	Характеристика векторної складової
1	2	3
1	Ресурси	Фінанси, інформація, персонал, техніка та технології, сировина, матеріали тощо
2	Організація	Постачання, виробництво, збут, реклама, логістика, транспорт, маркетинг тощо
3	Інтелект	Творчість, раціоналізація, креативність, нові ідеї тощо

Джерело інформації: складено авторами за [3]

Сучасні підходи до оцінювання ринкової вартості підприємства використовуються залежно від того, як розглядається підприємство: як діюче або як таке, що має намір ліквідуватися й розпродувати своє майно. Кожний підхід потребує застосування відповідних методів оцінювання.

У рамках концепції управління, спрямованого на створення вартості (VBM, Value-Based Management), зарубіжними авторами було запропоновано низку показників, таких як: EVA, MVA, SVA, CVA, CFROI. На базі EVA сформовані системи управління EVA та EVA-based management, які базуються на методі дисконтованих грошових потоків. Поширеними методологічними підходами до визначення вартості підприємства на основі оцінювання дисконтованих грошових потоків вважаються середньозважена вартість капіталу (WACC, weighted average cost capital); метод скоригованої приведеної вартості (APV, adjusted present value), який дає змогу оцінювати вартість підприємства; метод приросту акціонерного капіталу (FTE, flow to equity), який дає можливість оцінити вартість акціонерного капіталу; метод розрахунку WACC Модильяні-Міллера; метод розрахунку WACC Майзла-Еццеля. Спільним

для цих методів є те, що вони спираються на статистичну інформацію та прогноз ризиків, які пов'язані з акціонерним капіталом [4]. Однією з поширеніших моделей вартісно-орієнтованого менеджменту господарської діяльності підприємства, такої, як досягнення максимального багатства акціонерів, та концепції економічного прибутку, що пов'язує фінансовий стан інвесторів з прибутками компанії, є економічна додана вартість EVA (Economic Value Added). Під час оцінювання підприємства дуже важливо обрати прийнятну модель, адже вибір непридатної моделі оцінки може призвести до переоцінки чи недооцінки бізнесу. На сьогодні вже фінансовими аналітиками набуто позитивний досвід у забезпеченні адекватної ринковим умовам оцінки бізнесу, визначення витрат на інвестиції тощо. Саме оцінювання вартості підприємства стає дієвим інструментом, застосування якого створює умови для своєчасного прийняття та коригування управлінських дій при коливаннях ринкової кон'юнктури.

Перелік джерел посилання

1. Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність» із змінами і доповненнями, внесеними Законами України № 1992-IV від 9 вересня 2004 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.
2. Гордієнко Н. І. Теоретичні підходи до оцінки вартості бізнесу. Міжнародний гуманітарний університет. URL: <http://www.vestnik-ekonom.mgu.od.ua/journal> (дата звернення: 27.10.2023).
3. Ковальська Л. Л., Речун О. Ю. *Економічний Форум* 4/2018. Інституційний репозитарій ЛНТУ. <https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files> (дата звернення: 27.10.2023).
4. Worthington A., West T. Economic Value-Added: a Review of the Theoretical and Empirical Literature. *Asian Review of Accounting*. 2001. Vol. 9. No. 1. P. 67-86.

Наукове видання

**СУЧАСНІ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ:
НАУКА, ІННОВАЦІЇ ТА БІЗНЕС-ОСВІТА**

Матеріали
IV Міжнародної науково-практичної конференції

1 листопада 2023 року
м. Харків, Україна

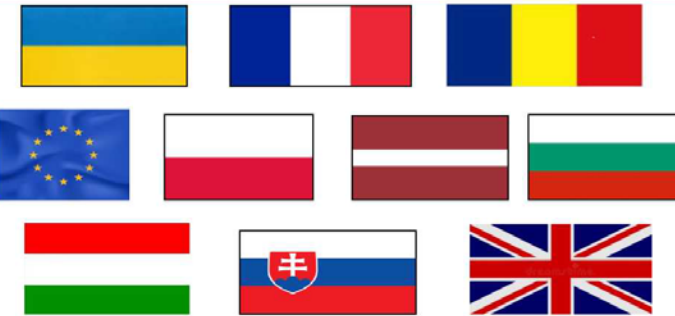
За загальною редакцією
доктора економічних наук, професора Т.В. Полозової

Редактори:
доктор економічних наук, професор І.В. Колупасва
кандидат економічних наук, доцент О.В. Мурзабулатова

Файл надано:
Харківський національний університет радіоелектроніки,
Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою,
61166, Україна, м. Харків, пр. Науки, 14,
тел. (057) 702-14-90,
e-mail: sser.conf@gmail.com

Підп. до друку 15.11.2023. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 13,2.
Тираж 100 прим. Ціна договірна.

Віддруковано в типографії ФОП Андрєв К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідоцтво про державну реєстрацію
№ 24800170000045020 від 30.05.2003.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73

Kharkiv National University of Radio Electronics

**Department of Economic Cybernetics and Management
of Economic Security**

**MODERN STRATEGIES OF ECONOMIC DEVELOPMENT:
SCIENCE, INNOVATION AND BUSINESS EDUCATION**

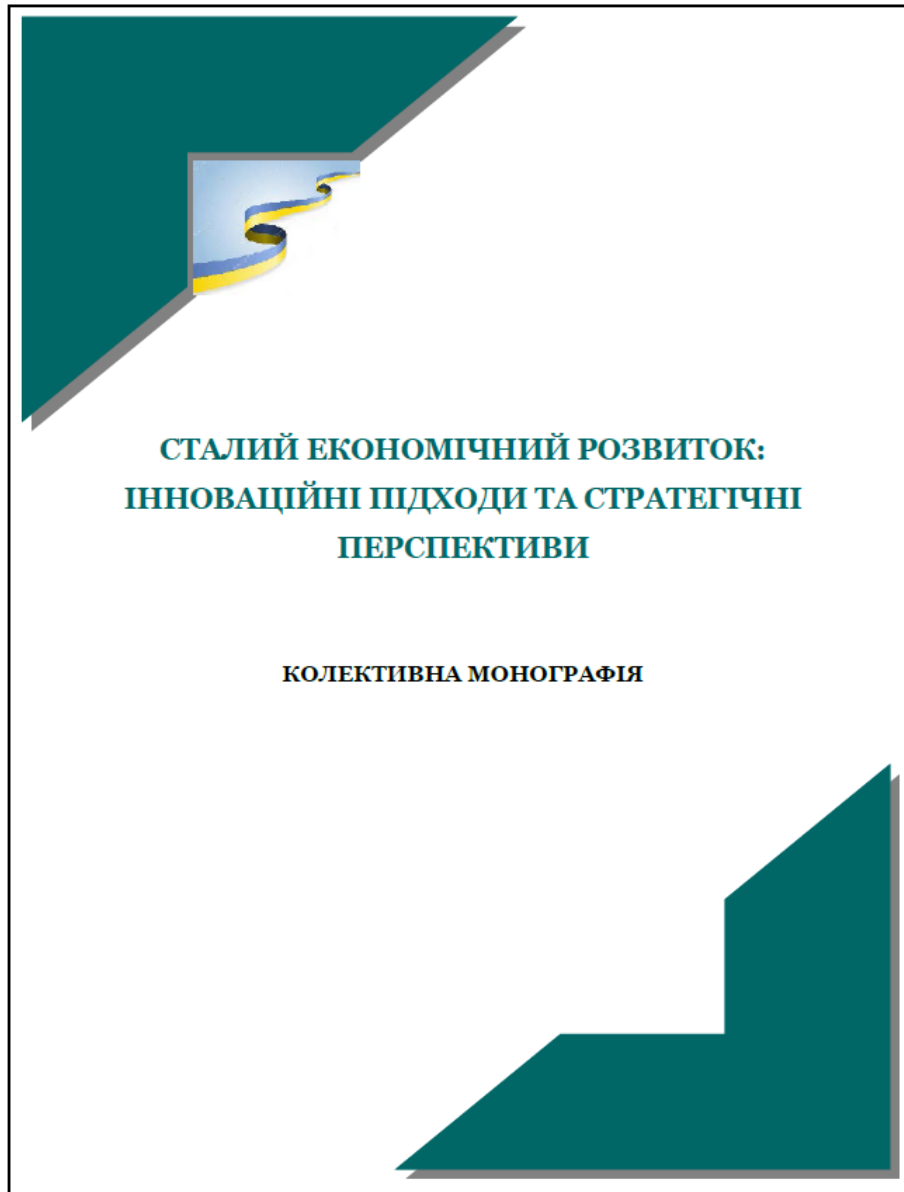
Proceedings of the Conference

IV International Scientific and Practical Conference

November 1, 2023

Kharkiv, Ukraine

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

**СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК:
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА СТРАТЕГІЧНІ
ПЕРСПЕКТИВИ**

Колективна монографія

Харків 2024

УДК 330.131
С91

Рекомендовано Науково-технічною радою
Харківського національного університету радіоелектроніки
(протокол від 26.12.2024 № 13)

Рецензенти

Белікова Н. В., доктор економічних наук, професор, Учений секретар Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України.

Маргасова В. Г., доктор економічних наук, професор, директор Науково-дослідного інституту економіки Київського національного університету технологій та дизайну.

Ларіна Т. Ф., доктор економічних наук, професор, декан факультету економічних відносин та фінансів Державного біотехнологічного університету.

Сталий економічний розвиток: інноваційні підходи та стратегічні перспективи: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2024. 432 с.

Монографію присвячено дослідженню особливостей функціонування соціально-економічних систем в контексті цілей сталого розвитку. Висвітлено проблеми господарювання економічних агентів на всіх рівнях управління в умовах цифрової трансформації та протидії гібридним загрозам, питання забезпечення економічної безпеки окремих підприємств, галузей, регіонів та країни в цілому. Монографія є результатом теоретичних і практичних досліджень з удосконалення методологічного та науково-методичного забезпечення функціонування соціально-економічних систем на мікро-, мезо- та макроекономічному рівнях.

Монографія призначена для науковців, викладачів, здобувачів всіх рівнів вищої освіти, фахівців, професіоналів-практиків, які займаються дослідженням механізмів функціонування соціально-економічних систем, напрямів цифрової трансформації в умовах протидії гібридним загрозам, забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни в контексті цілей сталого розвитку.

Відповідальність за зміст та достовірність матеріалів несуть автори. Думка авторів може не співпадати з думкою членів редколегії.

ISBN 978-966-659-401-6
DOI: 10.30837/EK.2024

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2024
© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2024
© Колектив авторів, 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	6
<i>Ovstuchenko Y.V., Peresada O.V., Budyansky V.S.</i>	
WAYS OF IMPROVING THE FINANCIAL CONDITION OF AN ENTERPRISE AT THE MENTAL LEVEL	9
<i>Romanenkov Yu., Wei Wan, Siusiuk S., Mazepa A.</i>	
NAVIGATING DIGITAL RISKS IN IT COMPANIES: CHALLENGES AND STRATEGIES FOR MITIGATION	18
<i>Stepanenko S., Huo Yin Zhu, Tselik V., Ahazada E.</i>	
MODELING OF ECONOMIC SECURITY INDEX CALCULATION FOR TENCENT COMPANY	30
<i>Wang Honghai</i>	
INFORMATION TECHNOLOGIES AS A COMPONENT OF THE SOCIAL AND COMMUNICATION SUPPORT OF AN ORGANIZATION	48
<i>Zhang Qin</i>	
A HOLISTIC APPROACH TO IMPLEMENTING AN INTEGRATED SUSTAINABILITY MANAGEMENT SYSTEM	57
<i>Безлепкін А.О., Тохтаміши Н.І., Толмачов Д.А., Турчин О.А.</i>	
ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА ЯК ОСНОВА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	71
<i>Геселева Н.В., Пронюк Г.В., Стіценко Т.Є.</i>	
СИСТЕМНИЙ АНАЛІЗ ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЛЮДИНИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	84
<i>Гришко С.В., Черніков Д.І.</i>	
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	99
<i>Гуца О.М., Ігуменцева Н.В., Мафуйлов О.В.</i>	
СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ПОБУДОВИ СИСТЕМИ КРІ ТА МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ	110
<i>Довгопол Н.В., Цирілін А.О.</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ОДИН З ПРИНЦИПІВ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ	123

<i>Другова О.С., Гусейнлі Ш.Р. огли</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛІНГУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	130
<i>Ду Ханьюй</i>	
СУТНІСТЬ І МІСЦЕ БІЗНЕС-ОСВІТИ В СИСТЕМІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ	144
<i>Кирий В.В., Брюхно О.В., Глушков А.В.</i>	
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЕНЕРГЕТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	154
<i>Легеза О.М., Тесленко І.В., Полозова О.О., Полозов М.О.</i>	
ВПЛИВ КІБЕРЗАГРОЗ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	167
<i>Мізіні Д.С., Вешкін Є.П., Зінов'єв А.П.</i>	
ДІАГНОСТИКА ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ.....	177
<i>Мурзабулатова О.В., Сукнов О.М.</i>	
ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА.....	189
<i>Перетлюкова О.В., Полозов О.Б.</i>	
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ДЕРЖАВИ.....	198
<i>Полозова Т.В., Гурєєва К.А., Доліна К.А., Бессараб І.В.</i>	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РИЗИКІВ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	208
<i>Полозова Т.В., Іванов І.О.</i>	
ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	220
<i>Полозова Т.В., Канунік Є.В., Матвєєва Д.А., Мурсалзаде З.</i>	
ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ: ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	233
<i>Полозова Т.В., Ткаченко А.Г., Осадчук І.О., Осадчук М.О.</i>	
МЕХАНІЗМИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ПРОЦЕСІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ.....	248
<i>Полозова Т.В., Харченко В.В.</i>	
СУЧАСНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	262
<i>Помогалова Н.В., Худяков Д.Л., Герасимюк Д.Ю.</i>	
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ.....	274

<i>Прибільнова І.Б., Пересада О.В.</i>	
СИСТЕМИ ВИМІРЮВАННЯ ПОКАЗНИКІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	286
<i>Салманов Ельбей Зака огли</i>	
ОБГРУНТУВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ ДО УПРАВЛІННЯ МІЖКУЛЬТУРНИМИ КОМУНІКАЦІЯМИ.....	297
<i>Соколова Л.В., Горгуль К.Р.</i>	
МЕТОДИ РЕЙТИНГУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	306
<i>Соколова Л.В., Деменчук В.Д.</i>	
АНАЛІЗ КЛЮЧОВИХ ХАРАКТЕРИСТИК ІННОВАЦІЙНИХ ЛОГІСТИЧНИХ СТРАТЕГІЙ.....	322
<i>Соколова Л.В., Орлов В.Б.</i>	
НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	335
<i>Соколова Л.В., Соловійов М.С.</i>	
ПРОГНОЗУВАННЯ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ЯК МЕТОД ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	344
<i>Степаненко С.В., Леоненко О.В., Мар'єнко О.М., Красномоовець Г.О.</i>	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ПРИБУТКОВОСТІ ТА ОПТИМАЛЬНОГО РОЗПОДІЛУ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ.....	354
<i>Тардаскіна Т.М.</i>	
КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА РОЗВИТКУ ІТ-ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ.....	365
<i>Тардаскіна Т.М., Толкачова Г.В., Терешко Ю.В.</i>	
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ДІЯЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОГО ОПЕРАТОРА ПОШТОВОГО ЗВ'ЯЗКУ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	377
<i>Шейко І.А., Мартиненко М.С., Неронов П.Є., Кузовкіна К.Р.</i>	
РИЗИКИ КІБЕРБЕЗПЕКИ ДЛЯ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ.....	389
<i>Шейко І.А., Степаненко Р.Д., Батіг В.В.</i>	
РИЗИКИ ТА ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОГО РОЗВИТКУ.....	399
<i>Штанько В.І., Мартиненко М.С.</i>	
ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ЦІННОСТІ ПРАЦІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	412
<i>Штанько В.І., Полозов О.Б., Галін П.К.</i>	
СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ НА РИНКУ ПРАЦІ.....	420

DOI: <https://doi.org/10.30837/EK.2024.030>

Степаненко С.В.,

к.е.н., доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою,

Харківський національний університет радіоелектроніки

<https://orcid.org/0000-0002-6132-328X>

Леоненко О.В.,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний університет радіоелектроніки

<https://orcid.org/0009-0008-2016-4199>

Мар'єнко О.М.,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний університет радіоелектроніки

<https://orcid.org/0009-0006-6388-1521>

Красномовець Г.О.,

здобувач вищої освіти,

Харківський національний університет радіоелектроніки

<https://orcid.org/0009-0008-9712-8989>

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ПРИБУТКОВОСТІ ТА ОПТИМАЛЬНОГО РОЗПОДІЛУ БАНКІВСЬКИХ РЕСУРСІВ

Сучасна банківська система стикається з викликами, пов'язаними зі зростаючою конкуренцією, регуляторними вимогами та необхідністю забезпечення стабільної прибутковості. Ефективне управління банківськими ресурсами є одним із ключових факторів успіху фінансових установ. Оптимальний розподіл ресурсів дозволяє не лише забезпечити стабільний дохід, але й зменшити ризики, пов'язані з операційною діяльністю.

Теоретичні та практичні аспекти управління банківськими ресурсами розглядалися у роботах багатьох науковців. Так, аспекти формування ресурсного потенціалу банківської системи України та управління фінансовими ресурсами банківських установ досліджувалися такими авторами, як Н. Ю. Мельничук, С. С. Ковальчук [1], К. Л. Ларіонова, Г. І. Капінос, Д. О. Балактіонова [2], В. В. Кудряшова, О. В. Лиса [3], Є. С. Несенюк, І. А. Журавель, В. П. Яковенко [4], О. М. Посаднєва, Т. М. Повод [5]. Теоретико-методичні аспекти формування та аналізу прибутку комерційних банків висвітлено у роботах багатьох науковців, серед яких В. А. Костюк, О. В. Файчук, В. В. Цищюра [6], Т. Г. Кубах, Н. А. Дехтяр, В. О. Шенкаренко [7], Н. П. Дуброва, Я. І. Процик [8]. Практичні аспекти дослідження прибутковості банківських установ розглядалися у наукових роботах таких авторів, як Н. П. Дуброва, Г. В. Крюкова [9], С. В. Качула, М. А. Жучик [10], О. В. Левкович, Ю. Ю. Райгородська [11]. Проблематиці управління банківськими ресурсами на основі використання економіко-математичних методів моделювання приділено увагу таких науковців, як Ю. Ю. Онопрієнко [12], О. Л. Шелест, О. В. Скрипниченко [13], І. Г. Аберніхіна, Н. В. Валенюк, Г. О. Суботіна [14]. Однак попри таку кількість досліджень, серед науковців ще не сформувався єдиний підхід до оцінки прибутковості та оптимального розподілу банківських ресурсів, що обумовлює необхідність подальшого наукового пошуку у даній проблематиці.

Прибутковість операцій є ключовим показником, який відображає здатність банківської установи ефективно управляти своїми ресурсами для отримання доходу. Для забезпечення стабільного розвитку банк повинен не лише генерувати прибуток, але й ефективно контролювати витрати та ризики.

До основних складових оцінки прибутковості банківських ресурсів відносяться:

– чистий дохід від кредитних і депозитних операцій;

- доходи від інвестиційної діяльності;
- операційні витрати.

На чистий дохід від кредитних і депозитних операцій впливають багато факторів:

- рівень процентної ставки за кредитами та депозитами;
- обсяг кредитного портфеля та депозитної бази;
- якість активів (обсяг проблемних кредитів може зменшити дохідність).

Інвестиційна діяльність банку спрямована на досягнення прибутковості за допомогою розміщення ресурсів у цінні папери, облігації, інвестиційні фонди тощо. Рівень доходності інвестиційної діяльності банку залежить від: типу інструментів (облігації, акції); тривалості інвестицій; макроекономічної ситуації. Наприклад, державні облігації з фіксованою доходністю мають низький рівень ризику, але й обмежений дохід, тоді як акції великих корпорацій забезпечують потенційно вищу доходність, але й супроводжуються підвищеним ризиком.

Слід зазначити, що ефективність банку значною мірою залежить від оптимізації операційних витрат. Основні статті витрат включають обслуговування клієнтів (заробітна плата, оренда, технічне обслуговування), маркетинг і просування для залучення клієнтів та розвиток IT-інфраструктури, що забезпечує автоматизацію процесів і захист даних. Раціональне розподілення цих витрат сприяє підвищенню прибутковості та конкурентоспроможності банку.

Оцінка прибутковості банківських ресурсів є важливим елементом управління банківською діяльністю. Вона дозволяє визначити ефективність використання залучених і власних коштів, а також забезпечити оптимальний баланс між доходністю та ризиками.

До основних факторів, що впливають на прибутковість банківських ресурсів, відносяться:

- структура ресурсної бази (баланс між власними та залученими ресурсами);
- якість активів (частка непрацюючих активів, що знижують доходність);
- собівартість ресурсів (вартість залучених коштів, зокрема депозитів та кредитів);
- ефективність управління ризиками (мінімізація втрат через кредитні, валютні або операційні ризики);
- макроекономічні умови (вплив інфляції, регуляторної політики та загальної економічної ситуації).

Оцінка прибутковості може здійснюватися різних банківських ресурсів, до яких відносяться:

- власний капітал (внески акціонерів, нерозподілений прибуток; основний інструмент для покриття ризиків та забезпечення ліквідності);
- залучені ресурси (депозити фізичних і юридичних осіб; міжбанківські кредити, облігаційні випуски);
- запозичені ресурси (кредити від міжнародних фінансових інституцій або інших банків).

Для оцінки прибутковості банківських ресурсів використовуються такі основні показники:

- показники доходності;
- показники ефективності управління ресурсами;
- показники ризиків.

До показників доходності належать:

1) рентабельність активів (ROA) відображає, скільки чистого прибутку банк отримує з кожної гривні активів, та розраховується за формулою:

$$ROA = \frac{ЧП}{CA} \cdot 100, \quad (1)$$

де ЧП – чистий прибуток;

СА – середні активи;

2) рентабельність власного капіталу (ROE) характеризує ефективність використання власного капіталу банку та розраховується за формулою:

$$ROE = \frac{\text{ЧП}}{\text{БК}} \cdot 100, \quad (2)$$

де БК – власний капітал;

3) чиста процентна маржа (NIM) демонструє ефективність управління процентними доходами та витратами та розраховується за формулою:

$$NIM = \frac{\text{ЧПД}}{\text{СА}} \cdot 100, \quad (3)$$

де ЧПД – чистий процентний дохід;

4) чистий спред – це різниця між середньою доходністю активів та середньою вартістю залучених ресурсів.

Група показників ефективності управління ресурсами містить такі показники та коефіцієнти:

1) коефіцієнт використання ресурсів показує частку залучених ресурсів, яка активно використовується для отримання прибутку, та розраховується за формулою:

$$КВР = \frac{АР}{ЗР} \cdot 100, \quad (4)$$

де АР – активні ресурси;

ЗР – загальні ресурси.

2) операційна ефективність характеризує співвідношення між операційними витратами та операційними доходами.

3) коефіцієнт ліквідності, характеризує здатність банку виконувати зобов'язання в короткостроковій перспективі.

Показники ризиків включають:

– кредитний ризик (частка непрацюючих кредитів (NPL) у загальному кредитному портфелі);

– ризик ліквідності (здатність банку покривати короткострокові зобов'язання за рахунок ліквідних активів);

– процентний ризик (вплив змін процентних ставок на доходність активів і пасивів).

Одним з найважливіших напрямів управління банківськими установами є оптимальний розподіл їх ресурсів, що дозволяє ефективно використовувати фінансові ресурси для забезпечення балансу між доходністю, ризиками та ліквідністю. Це стає можливим за умов дотримання основних принципів оптимального розподілу банківських ресурсів, що зображено на рис. 1.

Рисунок 1 – Принципи оптимального розподілу банківських ресурсів

Джерело: розроблено авторами.

Метою діяльності комерційного банку є отримання максимального прибутку за умови прийнятної рівня ризику. Це досягається шляхом інвестування ресурсів у найприбутковіші фінансові інструменти, такі як високодохідні кредити, інвестиції в облігації або акції. Важливим аспектом тут є ретельний аналіз співвідношення «прибутковість-ризик», що дозволяє уникати надмірного ризику. Наприклад, надання споживчих кредитів може забезпечувати високий дохід, але супроводжується ризиком неплатоспроможності позичальників, що вимагає детального моніторингу та використання інструментів хеджування.

Диверсифікація є ключовою стратегією для зменшення фінансових ризиків. Банки уникають надмірної концентрації активів у певних секторах економіки, валютах чи географічних регіонах. Наприклад, портфель банківських кредитів розподіляється між споживчими, корпоративними, іпотечними та іншими видами кредитування. Такий підхід мінімізує втрати у випадку фінансових труднощів в окремих секторах. Інвестиційні активи банку також розподіляються між різними фінансовими інструментами: державними облігаціями, корпоративними цінними паперами, іноземними активами тощо.

Забезпечення ліквідності є критично важливим для виконання короткострокових зобов'язань банку перед вкладниками та партнерами. Для цього певна частина активів банку повинна бути високоліквідною, наприклад, готівкові кошти, депозити в центральному банку чи легко реалізовані цінні папери. Надмірна ліквідність, однак, може знижувати прибутковість, тому банки прагнуть до оптимального співвідношення між ліквідними активами та інвестиціями в менш ліквідні, але дохідніші проєкти.

Принцип відповідності активів і пасивів передбачає узгодження строків погашення зобов'язань із термінами активів. Наприклад, якщо банк залучає короткострокові депозити, він не може інвестувати їх у довгострокові активи без ризику дефіциту коштів у майбутньому. Для цього використовуються інструменти управління строковою структурою, такі як складання балансу ліквідності, аналіз розривів строків (gap analysis) і стрес-тестування.

Ефективне управління фінансовими ресурсами банку є складним завданням, яке вимагає застосування науково обґрунтованих підходів.

Серед методів оптимального розподілу банківських ресурсів можна виділити такі групи:

- економіко-математичні моделі (лінійне програмування; моделі багатокритеріальної оптимізації; динамічне програмування; модель Марковіца (портфельний підхід));
- аналітичні методи (метод коефіцієнтів; метод порівняльного аналізу);
- стратегічні методи (АВ-СА аналіз; метод сценарного аналізу; диверсифікація інструментів).

Економіко-математичні моделі стали незамінним інструментом для керівників банків, дозволяючи їм приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу капіталу, управління активами та пасивами, мінімізації ризиків та підвищення прибутковості. Лінійне програмування – один з найпоширеніших методів, який допомагає знайти оптимальний розподіл обмежених ресурсів. В банківській сфері його використовують для визначення найвигіднішого співвідношення між різними активами, такими як кредити, інвестиції чи депозити. Цей метод дозволяє максимізувати прибуток банку за умови дотримання певних обмежень, таких як підтримка ліквідності, дотримання нормативів та контроль ризиків.

Економіко-математичне моделювання є більш комплексним підходом, який враховує специфічні особливості діяльності банку, включаючи регуляторні вимоги та особливості ринкового середовища. Такі моделі дозволяють враховувати різноманітні фактори, такі як регулювання ліквідності, галузеві обмеження та макроекономічні чинники.

За допомогою економіко-математичних моделей банки можуть прогнозувати вплив змін зовнішнього середовища на їхню діяльність та розробляти відповідні стратегії.

Застосування математичних моделей в банківській сфері дозволяє [12-14]:

- оптимізувати розподіл ресурсів;

- зменшити ризики;
- підвищити прибутковість;
- приймати більш обґрунтовані управлінські рішення;
- забезпечити стабільність діяльності банку.

Моделі багатокритеріальної оптимізації дозволяють враховувати кілька цілей одночасно (доходність, ліквідність, ризик). Наприклад, метод зважених коефіцієнтів дозволяє визначити пріоритетність кожного критерію.

Динамічне програмування використовується для оптимізації розподілу ресурсів у часі (наприклад, у довгостроковому плануванні).

Модель Марковіца (портфельний підхід) фокусується на аналізі співвідношення між ризиком та доходністю різних видів активів. Метою є створення такого набору інвестицій, який забезпечить цільовий рівень прибутковості за мінімального ризику. За допомогою портфельної теорії банки можуть розподілити кошти між більш ризиковими, але й більш дохідними активами, та менш ризиковими, але й менш дохідними. Це дозволяє збалансувати інтереси вкладників та акціонерів.

Серед аналітичних методів широке розповсюдження отримав метод коефіцієнтів, що враховує використання співвідношення між активами та пасивами для визначення оптимальної структури активів. Наприклад, підтримка співвідношення між ліквідними активами та короткостроковими зобов'язаннями на рівні, встановленому регулятором.

Метод порівняльного аналізу передбачає порівняння структури активів і пасивів з іншими банками або середньогалузевими показниками, визначення пріоритетних напрямів інвестування ресурсів.

До групи стратегічних методів відноситься АВ-СА аналіз, що передбачає визначення ключових напрямів використання ресурсів: А – високоприбуткові активи (наприклад, корпоративні кредити); В – середньоприбуткові активи (наприклад, державні облігації); С – активи з низькою прибутковістю, але високою ліквідністю (готівка, рахунки в центральному банку).

Метод сценарного аналізу передбачає моделювання різних сценаріїв розвитку ринку для визначення найкращого варіанта розподілу ресурсів.

Диверсифікація інструментів використовується з метою розподілу ресурсів між коротко- та довгостроковими активами, а також збалансування кредитного портфеля за галузями, регіонами чи типами позичальників.

У результаті проведених досліджень можна зробити висновок, що оцінка прибутковості банківських ресурсів є багатовимірним процесом, що включає аналіз доходності, ефективності використання ресурсів та рівня ризиків. Використання інтегрованого підходу дозволяє банкам формувати стійкі стратегії, підвищувати свою конкурентоспроможність і забезпечувати стабільний прибуток у довгостроковій перспективі. Оптимальний розподіл банківських ресурсів базується на комплексному використанні економіко-математичних, аналітичних і стратегічних методів. Ефективне застосування цих підходів дозволяє банківським установам підтримувати стабільність, підвищувати доходність і мінімізувати ризики, забезпечуючи стійкість і конкурентоспроможність на фінансовому ринку.

Перелік джерел посилання

1. Мельничук Н. Ю., Ковальчук С. С. Депозитна діяльність банківських установ у контексті формування їхньої ресурсної бази. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2020. № 1. С. 163-167.
2. Ларіонова К. Л., Капінос Г. І., Балактіонова Д. О. Проблеми формування фінансових ресурсів банківської системи України в умовах фінансової нестабільності. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 6. С. 7-16.
3. Кудряшова В. В., Лиса О. В. Окремі аспекти формування ресурсного потенціалу банківської системи України. *Бізнес-навігатор*. 2021. Вип. 6. С. 143-147.
4. Несенюк Є. С., Журавель І. А., Яковенко В. П. Управління фінансовими ресурсами банківських установ і страхових компаній: інтеграційний аспект. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. Вип. 2. С. 86-90.

5. Посаднева О. М., Повод Т. М. Вплив деструктивних факторів зовнішнього середовища на обсяг залучених ресурсів банківської системи України. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. Вип. 18. С. 231-237.

6. Костюк В. А., Файчук О. В., Цицюра В. В. Факторний аналіз прибутку комерційного банку. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 48. С. 246-250.

7. Кубах Т. Г., Дехтяр Н. А., Шенкаренко В. О. Управління формуванням прибутку банку. *Бізнес Інформ*. 2023. № 11. С. 257-265.

8. Дуброва Н. П., Процик Я. І. Управління прибутком комерційного банку в сучасних умовах. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2023. № 21. С. 18-24.

9. Дуброва Н. П., Крюкова Г. В. Ключові аспекти аналізу прибутковості банку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: Економічні науки*. 2021. № 11(3). С. 105-111.

10. Качула С. В., Жучик М. А. Теоретико-практичний аспект дослідження прибутковості комерційного банку. *Ефективна економіка*. 2022. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_10_15.

11. Левкович О. В., Райгородська Ю. Ю. Удосконалення банківських послуг з метою підвищення їх прибутковості. *Ефективна економіка*. 2023. № 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_5_62

12. Онопрієнко Ю. Ю. Моделювання прибутковості як цільової стратегії управління фінансами банку. *Економіка та держава*. 2020. № 11. С. 116-120.

13. Шелест О. Л., Скрипниченко О. В. Вдосконалення стратегії управління прибутковістю банку з використанням імітаційної моделі. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_12_22.

14. Аберніхіна І. Г., Валенюк Н. В., Суботіна Г. О. Вдосконалення моделі прогнозування прибутку банку з використанням кореляційно-регресійного аналізу. *Бізнес-навігатор*. 2020. Вип. 2. С. 79-86.

DOI: <https://doi.org/10.30837/EK.2024.031>

Тардаскіна Т.М.,

к.е.н., доцент кафедри менеджменту та маркетингу,

Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3818-7029>

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА РОЗВИТКУ ІТ-ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

Внаслідок глибокого проникнення інформаційних технологій (ІТ) у соціально-економічну сферу вони стали життєзабезпечувальними для будь-якої країни. Виробники ІТ створюють інфраструктуру для конкурентоспроможного функціонування національних підприємств та взаємодії у суспільстві і державі, є джерелом технологічних і бізнес інновацій та прогресу. У сучасних ринкових умовах ІТ-галузь займає особливе місце: разом зі сферою комунікаційних технологій слугує підґрунтям цифрової трансформації економіки у напрямку довгострокового сталого розвитку; без її досягнень складно уявити прорив на ринку високіх технологій і конкурентоздатність національної економіки. Інноваційний, інфраструктурний характер і залучення все більшого числа споживачів ІТ-продуктів і ІТ-послуг дозволяють галузі займати передові позиції по темпах зростання і розвитку у порівнянні з традиційними галузями, ставлять до ряду пріоритетних напрямів політики модернізації країни. З огляду зазначеного та жорсткої міжнародної конкуренції виникає гостра потреба здійснення ривка у розвитку і зростанні ІТ-галузі в Україні випереджаючими темпами. Для досягнення таких амбітних завдань необхідні, передусім, дані з її сучасного стану і тенденцій розвитку в якості обґрунтування оптимальних управлінських рішень при русі до успіху.

Проблематика розвитку ІТ-галузі, її ролі у формуванні національної економіки та впливу на глобальні процеси привертала увагу багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Теоретичні основи цифрової трансформації та

Наукове видання

**СТАЛИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК: ІННОВАЦІЙНІ
ПІДХОДИ ТА СТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ**

Колективна монографія

За загальною редакцією
доктора економічних наук, професора Т.В. Полозової

Редактор
кандидат економічних наук, доцент О.В. Мурзабулатова

Комп'ютерна верстка – Мурзабулатова О.В.

Матеріали збірника публікуються в авторському варіанті

Файл надано:
Харківський національний університет радіоелектроніки,
Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою,
61166, Україна, м. Харків, пр. Науки, 14,
тел. (057) 702-14-90,
e-mail: sser.conf@gmail.com

Підп. до друку 25.12.2024. Формат 60x84 1/16.
Друк цифровий. Ум. друк. арк. 25,11.
Тираж 100 прим. Ціна договірна.

Віддруковано в типографії ФОП Андреев К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідчення про державну реєстрацію
№ 24800170000045020 від 30.05.2003.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73